

УДК 378.1:81'2(73)
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-1-21-28

Я.С. СЛУЦЬКИЙ,
*кандидат педагогічних наук,
викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін
Донбаського державного коледжу технологій та управління,
докторант ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ЛІНГВО-КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТІ КАЛІФОРНІЇ В ЛОС-АНДЖЕЛЕСІ (UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES, UCLA)

У статті проведено аналіз лінгвістичної та соціокультурної адаптаційної підготовки іноземних студентів в Університеті Каліфорнії в Лос-Анджелесі (США). Визначено, що акультурація складається з двох основних складових: мовної та соціокультурної.

Доведено, що програми з підвищення рівня володіння іноземною (англійською) мовою для студентів з інших країн мають включати певний підготовчий комплекс, складовими частинами якого є читання, письмова діяльність, аудіювання, говоріння, вивчення граматичних конструкцій та підвищення лексичного запасу, що дозволить, по-перше, конструювати свої думки у формі речень під час проведення міжособистісної комунікаційної взаємодії з урахуванням граматичних правил. По-друге, сформує здатність до комунікації на тематику довільного типу. Розглянуто сутність курсів за вибором, спрямованих на можливість більш розгалуженої комунікації з використанням ідіоматичних виразів, сленгових конструкцій, американської вимови тощо.

Важливу роль у мовній підготовці іноземних студентів відіграє залучення до адаптаційного процесу консультантів, які володіють рідною мовою іноземного студента, що дозволяє мінімізувати крос-культурний розрив і більш швидко встановити міжособистісний контакт, проводячи, згодом, білінгвістичні заняття, що також сприяють розвитку підготовчих заходів «всередині суспільства», коли іноземний студент отримує можливість виконання практичної комунікації, використовуючи, в тому числі, рідну мову, що забезпечує більш швидкий акультураційний процес. Таким чином, виконавши порівняння курсів «Мовний обмін» та «Цикл англійської мови», виявлено, що перший є більш ефективним при розвитку комунікаційних навичок у зв'язку з тим, що пропонує спілкування з носієм мови, крім того, проведення білінгвістичної взаємодії.

З'ясовано, що соціокультурна складова підготовчого процесу є важливим компонентом якісної комунікації. Проаналізований досвід програм Університету Каліфорнії в Лос-Анджелесі дозволив дійти висновку щодо значної ролі ознайомлення іноземного студента з культурними особливостями країни перебування шляхом проведення екскурсій, дослідження соціально значущих напрямів, що впливають на американський соціум (ЗМІ, спорт, кінематограф тощо).

Ключові слова: іноземний студент, акультурація, міжособистісна взаємодія, комунікація, соціокультурні навички.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Комунікаційна взаємодія є важливою складовою ефективності академічного та міжособистісного процесів. Особливо це твердження є актуальним для іноземних студентів, які, застосовуючи комунікаційні моделі, можуть пройти адаптаційний процес у більш якісному форматі. Відповідно, виникає питання щодо значущості формування та подальшого розвитку комунікаційних навичок або комунікаційної компетенції. Однак слід зазначити, що окреслена компетенція характеризується наявністю комплексу компонентів, які було позначено С. Козак [2], а саме:

- лінгвістичним (що дозволяє розуміти мовні умовності і особливості опонента);
- соціокультурним (спрямованим на розуміння внутрішніх особливостей лінгвістичного процесу через призму культурних особливостей співрозмовника);
- стратегічним (який сприяє розумінню сполучних елементів комунікації, що дозволяють виконувати вибудовування речень та конструювання всього діалогу);
- професійним (вміння застосовувати в процесі комунікації професійно спрямовані особливості).

Таким чином, дотримуючись виділених критеріїв комунікаційної компетенції, можна говорити про необхідність наявності цих умов при створенні та впровадженні підготовчих програм для адаптаційно-лінгвістичної підготовки іноземних студентів, що забезпечить можливість виконання не тільки діалогічної взаємодії, а професійно-комунікаційного процесу.

Заклади вищої освіти України, які мають досвід навчання (і, відповідно, адаптації іноземних студентів) застосовують на практиці власні програми мовної підготовки. Однак варто зазначити, що вивчення і подальше застосування зарубіжного досвіду може стати основою підвищення рівня адаптаційних можливостей вітчизняних ЗВО.

З огляду на те, що найбільша кількість іноземних студентів (серед держав світу) проходить навчання у США [16], вважаємо доцільним вивчення досвіду лінгво-культурної адаптації іноземних студентів у закладах освіти означеної країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання міжкультурної взаємодії і, відповідно, комунікації ставали предметом досліджень багатьох вчених. Так, мотивування іноземних студентів до вивчення мови країни перебування, а також вплив на комунікаційні здібності особистості інструктора/консультанта розглядалися Л. Джакобі [9]. У свою чергу, акультураційні потреби іноземних студентів в проведенні міжособистісної взаємодії висвітлювалися Й. Лі та Й. Донг [15]. Також розглядалися проблеми підтримки іноземних студентів, які не є носіями мови країни перебування (Б. Петерс та М. Андерсон [17]), а також способи підвищення мотивації іноземних студентів до виконання комунікативної активності, використовуючи англійську як другу мову (Т. Аояма та Т. Такахаші [6]).

До висновків про важливе значення культурної адаптації для розвитку комунікаційних навичок у свій час приходили такі дослідники, як Й. Кім [11; 12], К. Кейко [10], У. Йан [20], В. Ріверс [18] та ін. Питання розвитку комунікаційних навичок шляхом застосування англійських творчих майстерень розглядалося П. Грицкевич [1], засобів медіаосвіти – такими вченими, як Дж. Бойл [7], Дж. Уейерс [19], К. Лемс, Л. Міллер, Т. Соро [14] та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність вітчизняного досвіду лінгвістичної підготовки іноземних студентів, проблема залишається недостатньо вивченою як українськими, так і зарубіжними дослідниками, особливо у зв'язку з регулярними змінами підходів та методичних рекомендацій в міжнародній практиці мовної підготовки.

Формулювання цілей статті. У зв'язку з цим мета нашої статті – проаналізувати програми лінгво-культурної підготовки іноземних студентів задля можливості залучення позитивного зарубіжного досвіду до вітчизняних ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як об'єкт нашого дослідження обрано Університет Каліфорнії в Лос-Анджелесі (University of California, Los Angeles, UCLA), який має велике студентське та наукове співтовариство, що складається з більше ніж 12000 представників інших держав. Тому їх забезпечення необхідними ресурсами навчального та адаптаційного плану має першорядне значення для ефективної діяльності навчального закладу, що передбачає можливість участі іноземних студентів у таких програмах:

1. *Адаптація іноземних студентів в Університеті Каліфорнії* (International Students at UCLA Extension) [8].

Ця програма має декілька напрямів, що пропонують іноземним студентам участь в ініціативах, що сприяють отриманню навичок мовного плану, а також ознайомлення з особливостями свого правового перебування на території Сполучених Штатів. Але для нашого дослідження найбільш актуальним питанням є підготовка студентів до академічної та соціокультурної взаємодії з представниками інших країн. Тому важливим компонентом адаптаційної інфраструктури Університету Каліфорнії можна вважати Американський мовний центр адаптації Університету Каліфорнії (UCLA Extension American Language Center (ALC)

[4]. У зв'язку з тим, що знання англійської мови є необхідною умовою для академічного та кар'єрного зростання іноземного студента, а також проведення комунікаційних контактів, центром пропонується кілька видів навчання англійській мові для тих студентів, які є носіями інших мов, а саме.

1.1. *Академічна програма з інтенсивного вивчення англійської мови* (Intensive English Academic Program (AIEP)) [3] спрямована на підготовку іноземних студентів до навчання в коледжі або університеті США шляхом вдосконалення навичок читання, письмової діяльності, аудіювання, розмовної мови, граматики; участі в тестуванні IELTS та TOEFL.

Тривалість: 10 тижнів у зимовий, весняний або осінній сезони; 6 або 12 тижнів – у літній сезон.

Тривалість (тиждень): проводиться 23 заняття на тиждень, кожне по 50 хвилин.

Тривалість (день): заняття проходять протягом 6 годин на день з 9.00 до 15.00 (понеділок–четвер); 3 годин на день з 9.00 до 12.00 (п'ятниця) [3].

Програма робить акцент на розвитку усіх необхідних навичок для успішного вивчення та подальшого практичного застосування англійської мови. Такого роду підхід полягає у розвитку аспектів читання, письмової діяльності, аудіювання, говоріння, поповнення словникового запасу та граматичних знань. Заняття проводяться із застосуванням діяльності в парах, групах (що передбачає проведення традиційних аудиторних занять, а також підготовку презентацій та виконання проектних робіт). Основними цілями занять у межах програми є формування академічних знань та навичок, а також розвиток критичного мислення, що дозволить іноземному студенту більш об'єктивно взаємодіяти з новим для себе соціумом. Для виконання поставлених цілей застосовуються мультимедіа-ресурси, а також інтернет-заняття, що більшою мірою спрямовано на теоретичне вивчення необхідного матеріалу. Що стосується практики, використовується формат занять «*всередині суспільства*», який передбачає проведення практичного комунікаційного контакту з іншими людьми, а це, у свою чергу, надає позитивний вплив на закріплення аудиторних теоретичних матеріалів [5].

Навчальний план програми складається з основних занять (граматика, читання та письмова діяльність), які є обов'язковими для студентів всіх рівнів знань; елективних занять (відповідають інтересам і цілям особистостей), що можуть бути обрані студентами (у кількості двох факультативів), які мають рівень знань англійської мови на рівні вище середнього (high-intermediate) або просунутого (advanced). Прикладами елективних занять можуть бути такі курси: американська вимова, розвиток академічної лексики, вивчення англійської через літературу, американські ідіоми та сленг, підготовка до IELTS та TOEFL, вивчення англійської через кінематограф тощо [5]. Таким чином, можемо зазначити, що елективні курси є важливим компонентом та допомагають у проведенні більш повного процесу вивчення англійської, тому що увага в них приділяється істотним аспектам розмовної англійської мови, які не враховуються як обов'язкові у межах основного курсу у зв'язку з тим, що не мають визначального значення у питанні можливості проведення комунікації, однак, являють собою елементи, які сприяють підвищенню рівня використання іноземної мови.

Програма також передбачає можливість участі у семінарах, що проводяться після закінчення основних занять, тематичною спрямованістю яких є зростання якісного рівня особистості іноземного студента та його знань англійської мови. Серед таких семінарів можна виділити:

– семінари з розвитку навичок (Skills Workshops) (застосовуються інтерактивні презентації, що можуть надати допомогу студентам у підвищенні академічної успішності);

– семінари з розвитку письмових навичок (Writing Workshops) (у межах таких занять іноземні студенти отримують індивідуальну підтримку у разі наявності потреби вдосконалення своїх навичок письмової діяльності);

– комп'ютерна лабораторія (Computer Lab) (викладачі допомагають студентам у практичному вдосконаленні навичок англійської мови, таких як говоріння, аудіювання, граматики тощо [5]. Студенти, при цьому, мають можливість використовувати різні програми, спрямовані на вивчення іноземної мови, проводити роботу над виконанням домашнього завдання).

1.2. Програма інтенсивного вивчення розмовної англійської (Intensive English Communication Program (IECP)) [5] приділяє увагу вдосконаленню навичок міжособистісного спілкування іноземною мовою для їх використання в особистих або професійних цілях, що дозволить підвищити впевненість щодо наявності здатності проводити спілкування з носіями мови, розвинути навички аудіювання та спілкування тощо.

Тривалість: 4 або 12 тижнів + одна сесія (3 тижні до початку вересня).

Тривалість (тиждень): 20 занять на тиждень, кожне по 50 хвилин.

Тривалість (день): заняття проходять протягом 6 годин на день з 9.00 до 15.00 (понеділок–четвер); сесія тривалістю 3 тижні проходить з понеділка по п'ятницю.

Навчальний план програми складається зі становлення навичок аудіювання та говоріння, використовуючи при цьому роботу в парах, групову діяльність, створення презентацій тощо. Заняття, більшою мірою, спрямовані на формування словникового запасу, який можна буде застосувати в повсякденних ситуаціях, що, зрештою, вплине на підвищення навичок аудіювання, сприятиме вдосконаленню мови, а також додасть впевненості особистості при проведенні міжособистісного комунікаційного контакту англійською мовою. Теоретичний матеріал, наданий в аудиторії, закріплюється з використанням мультимедіа та інтернет-ресурсів, а також проведенням коротких екскурсій.

Заняття у межах програми проводяться у форматі ранкової та денної сесії. Так, навчальний план ранкової сесії надає студентам можливість вибору 2 або 3 тематичних курсів з академічного, культурного, а також бізнес-напрямів. Академічний напрям включає такі курси, як обговорення іноземною мовою, граматики, ідіоми, запас слів тощо. Бізнес-напрямок – реклама, ділове спілкування, маркетинг, глобальний бізнес, фільми з бізнес-тематики. Культурний напрям – Америка крізь призму телебачення, дослідження ЗМІ, обговорення поп-культури, сленг та словниковий запас.

Що стосується денної сесії, участь студентів передбачається в цілеспрямованому формуванні практичних навичок, що дозволить підвищити якість їх розмовної англійської. Студенти можуть вибрати один з п'яти курсів, серед яких граматики, вимова, письмова комунікація, практика листування, драматичне читання.

У зв'язку з тим, що програма використовує 4 та 12-тижневі формати, відповідно, кожен з них включає в себе різні способи досягнення поставлених цілей. Так, програма тривалістю 4 тижні призначена для вдосконалення навичок комунікаційної англійської мови та вільного спілкування. Під час занять застосовуються методи парної та групової діяльності, рольові ігри, групові дискусії (що сприяють формуванню вмінь проведення комунікації критичного характеру), комунікативні ігри; а також заняття з використанням відеоматеріалів та екскурсій, що сприяє закріпленню теоретичного матеріалу (отриманого під час аудиторної роботи) на практиці.

Разом із тим формат 12-тижневої програми характеризується імерсивним курсом англійської мови, під час якого студенти проходять процес навчання із застосуванням імерсивних занять та заходів, що позитивно впливає на навички володіння англійською мовою шляхом участі у житті громади, волонтерській діяльності, підтриманні нових студентів, створенні презентацій. Цей курс дає іноземним студентам можливість проведення міжособистісної взаємодії з представниками американського суспільства, що надасть допомогу у вдосконаленні навичок комунікаційної англійської у зв'язку з провадженням діяльності у форматі реальної мовної ситуації. Під час участі в програмі студенти отримують кілька вихідних тривалістю 3 дні, на час яких проводяться екскурсії та подорожі штатом Каліфорнія, під час яких студенти практикують розмовну англійську мову [5].

Таким чином, програма інтенсивного вивчення англійської мови спрямована, насамперед, на розвиток навичок комунікації з використанням для цього діяльності практичного характеру, у межах якої студенти отримують можливість проведення спілкування з носіями англійської мови. Увага приділяється комунікаційним аспектам (як-от ідіоми, сленг), які не є обов'язковими при проведенні процесу спілкування, однак дадуть можливість більш професійного використання студентами своїх мовних навичок.

2. *Лінгвістичний напрям Центру Дашу Університету Каліфорнії* характеризується розвитком у студента здатності проводити спілкування іноземною мовою, для чого використовуються такі програми:

2.1. Розвиток мовних навичок (Language Development) [13].

Програма призначена для іноземних студентів, які мають бажання вдосконалити свої комунікаційні навички, підвищити рівень знань про американську культуру або ж сформувати вміння, які допоможуть проводити діяльність як викладача мови. Для цього пропонується участь у курсах «Американська культура та спілкування» (American Culture & Conversation (AC&C)) та «Цикл англійської мови» (English Language Circle) [13], які надають можливість іноземним студентам підвищити свій рівень володіння англійською мовою та краще зрозуміти особливості американської культури. Що стосується американських студентів, вони отримують досвід викладання англійської як другої іноземної. Для розуміння особливостей курсів, пропонується програмою «Розвиток мовних навичок», необхідне проведення їх більш детального розгляду.

1. «Американська культура та спілкування» (American Culture & Conversation (AC&C)) [13] є серією групових сесій, що проводяться в період осіннього семестру та спрямовані на іноземних студентів, які висловлюють бажання підвищити свої знання щодо американської культури одночасно з поліпшенням розмовного рівня англійської мови. Курс передбачає розгляд таких тем, як сленг, ідіоми, традиції Університету Каліфорнії, соціальний та професійний етикет, міжособистісні стосунки, американський спорт, ЗМІ тощо.

Основною метою курсу є надання допомоги іноземним студентам у проведенні більш ефективного адаптаційного процесу, підвищуючи для цього рівень знань і сприяючи розумінню американської культури. Розвиток якісного рівня навичок розмовної мови може бути досягнуто використанням різноманітних навчальних матеріалів, що застосовуються викладачем, серед них: відео, пісні, ігри, дебати та ін. Варто додатково зазначити, що цей курс не передбачає вивчення граматики англійської мови. Таким чином, можна говорити про культурологічну та комунікаційну спрямованість курсу «Американська культура та спілкування», який позитивно впливає на інтеграційні процеси іноземного студента. Однак негативним аспектом можна вважати відсутність граматичної підготовки у межах курсу, тому що не можна вважати ефективним, на нашу думку, навчання говоріння без розгляду правил граматики, як-от: порядок слів у реченні, часи англійської мови тощо. У такому випадку ми не можемо стверджувати про досконалість цього курсу, тому що він, надаючи можливість розвитку комунікаційних навичок, не приділяє увагу правильності процесу побудови речень.

Тривалість занять курсу становить дві години, періодичність проведення – один раз на тиждень. Матеріал пропонується для середнього та просунутого рівня знань, проте рівень обирається студентами самостійно, тому що курс не передбачає проведення тестування, спрямованого на поділ особистостей за рівнями. Зазначений аспект також не можна характеризувати як позитивний, тому що студент не завжди здатен адекватно оцінити свої знання. Згодом помилковий вибір рівня може негативно відобразитися на успішності виконання завдань курсу, тому що студент буде не підготовлений до певного рівня. Таким чином, необхідне виконання дій, що дозволяють визначити рівень знань студентів. Такими діями можуть виступати різноманітні тестування, а також передкурсіві співбесіди.

У межах цього курсу надається таке пояснення рівням, що обираються: проміжний рівень спрямований на студентів, які впевнені в наявності знань англійської мови функціонального плану, проте регулярно роблять зусилля для вдосконалення навичок вимови, вивчення граматики та вживання лексики. Студент у такому випадку має можливість практикувати свої комунікаційні навички з використанням різнопланових дискусій з питань соціального, культурного та міжнародного плану.

Що стосується просунутого рівня, вказується його призначення особистостям, які вважають свій рівень володіння англійською високофункціональним. Проблеми, що потребують додаткової роботи, стосуються тільки питань практичного застосування сленгу та ідіом, вимови англійської лексики. Тематична спрямованість дискусій ідентична проміжному рівню [13].

Отже, курс є ефективним для розвитку комунікативних навичок та розширення знань іноземного студента щодо культурних особливостей Сполучених Штатів. Однак слід зазначити наявність негативних аспектів, пов'язаних з відсутністю граматичної підготовки студентів (що ставить питання про якість підсумкової комунікаційної діяльності без наявності

достатніх знань щодо правильності побудови речень та вживання часів), так і процесу добору, спрямованого на встановлення рівня знань студентів. Тому можна говорити про те, що курс потребує вдосконалення та виправлення означених негативних аспектів.

2. *Мовний обмін* (Language Exchange) [13]. Курс має на меті об'єднання іноземних студентів, що бажають вивчити або поліпшити знання англійської мови, а також встановити міжособистісний контакт з представниками інших країн. Періодичність курсу – кожен квартал, один раз на тиждень, починаючи з зимового сезону 2019 року, та передбачає встановлення контакту (з носієм мови, що вивчається) для проведення особистого комунікаційного процесу у вільний від основного навчання час. Заняття передбачають проведення спілкування рідною мовою протягом години, ще однієї години – мовою, що вивчається. Варто враховувати, що заявку на новий квартал необхідно подавати окремо, в процесі чого змінити співрозмовника.

Таким чином, цей курс спрямований на забезпечення «живого» спілкування з представниками інших країн, що має важливе значення для іноземних студентів, які адаптуються до нових мовних реалій. Наприклад, вони отримують можливість спілкування своєю рідною мовою (зі студентом, який також може висловлюватися цією мовою) та мовою, що вивчається (у нашому випадку – англійською). Тому студенти мають можливість проведення практики своєї розмовної англійської не з викладачем, а з носієм мови.

3. *Цикл англійської мови* (English Language Circle) [13] пропонує локацію для проведення практики розмовної англійської з іншими особистостями, що вивчають певну мову. Заняття проводить носій мови, який надає допомогу у розвитку впевненості студентів у своїх комунікаційних навичках та сприяє отриманню відповідей на всі питання, пов'язані з мовними особливостями або граматику.

Таким чином, простежуються схожі риси та відмінності між курсами «Мовного обміну» та «Циклу англійської мови». Так, обидва курси спрямовані на розвиток розмовних навичок, надаючи при цьому можливість іноземним студентам проводити спілкування. Однак курс «Мовного обміну» використовує варіант спілкування з носіями мови, тоді час як «Цикл...» має як носія мови тільки викладача, інші студенти проводять комунікацію для вивчення англійської мови, не застосовуючи спілкування рідною мовою. Отже, згідно з проведеним аналізом курсів «Мовного обміну» та «Циклу англійської мови» вважаємо більш ефективним для адаптаційного процесу іноземного студента саме курс «Мовного обміну» у зв'язку з наявністю можливостей не тільки для міжособистісної, але й міжкультурної комунікації.

Висновки з цього дослідження та перспективи подальших розвідок. Таким чином, лінгвістичну систему Університету Каліфорнії в Лос-Анджелесі представлено програмами та курсами з інтенсивного вивчення іноземної мови. Для практичного закріплення теоретичного матеріалу активно застосовується формат «всередині суспільства», який передбачає проведення навчального комунікаційного контакту з іншими особистостями, які представлено як студентською спільнотою, так і представниками громади, для чого використовується імерсивний підхід.

Наявність курсів щодо ознайомлення з культурними особливостями країни перебування, а також підготовка до читання, письмової діяльності та навчання основ граматики дозволяє говорити про в цілому достатній рівень структурованості системи лінгвістичної підготовки навчального закладу. Однак відсутність у деяких програмах (як «Американська культура та спілкування») граматичного напрямку, а також недостатня увага до аудіювання потребує вдосконалення мовного підготовчого процесу університету.

Подальші дослідження з цієї проблеми мають охоплювати питання рівня лінгво-культурної адаптаційної підготовки іноземних студентів в інших ЗВО Сполучених Штатів Америки та інших країн з високим рівнем присутності студентів з інших держав; а також проведення компаративістських досліджень між зарубіжним та вітчизняним досвідом адаптації іноземних студентів.

Список використаної літератури

1. Грицкевич П. Методика проведення англійських творчих майстерень під час вивчення ділової англійської мови. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2020. №2(20). С. 181–187.
2. Козак С.В. Формування іномовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2001. 20 с.

3. Academic Intensive English Program (AIEP). University of California (UCLA). URL: <http://international.uclaextension.edu/alc/aiep/>.
4. American Language Center. University of California (UCLA). URL: <http://international.uclaextension.edu/alc/>.
5. American Language Center. University of California (UCLA). Los Angeles, CA: University of California. URL: http://international.uclaextension.edu/wp-content/uploads/2018/01/19604_ALC_Brochure_Web.pdf.
6. Aoyama T., Takahashi T. International Students' Willingness to Communicate in English as a Second Language: The Effects of L2 Self-Confidence, Acculturation, and Motivational Types. *Journal of International Students*. 2020. Vol. 10. Iss. 3. P. 703–723. doi: 10.32674/jis.v10i3.730
7. Boyle J.P. Is listening comprehension a separate factor in language ability? *International Review of Applied Linguistics*. 1987. № 25. P. 238–256.
8. International Students at UCLA Extension. University of California (UCLA). URL: <http://international.uclaextension.edu/>.
9. Jacobi L. Seeking to Understand the Impact of Collaboration on Intercultural Communication Apprehension. *Journal of International Students*. 2020. Vol. 10. Iss. 4. P. 892–911. doi: 10.32674/jis.v10i4.1231
10. Keiko K. *Insights into Second Language Reading: A Cross-Linguistic Approach*. Cambridge University Press, 2005. 320 p.
11. Kim Y. *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2001. 336 p.
12. Kim Y. *Communication and cross-cultural adaptation: An integrative theory*. Philadelphia, PA: Multilingual Matters Ltd., 1988. 223 p.
13. Language Development. University of California (UCLA). URL: <https://www.internationalcenter.ucla.edu/programs-events/language-development#kurnitz-writing-award>.
14. Lems K., Miller L., Soro T. *Teaching Reading to English Language Learners: Insights from Linguistics*. Guilford Press, 2010. 256 p.
15. Liu Y., Dong Y. Shared Experiences and Resilience of Cultural Heritage: Chinese Students' Social Interaction with Non-Host Nationals in the United States. *Journal of International Students*. 2019. Vol. 9. Iss. 1. P. 111–128.
16. *Open Doors 2020 Fast Facts*. New York, NY: Institute of International Education, 2020. 2 p.
17. Peters B., Anderson M. Supporting Nonnative English Speakers at the University: A Survey of Faculty and Staff. *Journal of International Students*. 2021. Vol. 11. Iss. 1. P. 102–120. doi:10.32674/jis.v11i1.1200
18. Rivers V.M. *Communicating naturally in a second language: Theory and Practice in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 256 p.
19. Weyers J. The Effect of Authentic Video on Communicative Competence. *The Modern Language Journal*. 1999. № 83(3). P. 339–349.
20. Yuan W. Academic and cultural experiences of Chinese students at an American university: a qualitative study. *Intercultural Communication Studies XX*. 2011. Vol. 1. P. 141–157.